

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ערר 1655-21

ערר 1656-21

ערר 1657-21

לפני כבוד חברי הוועדה:

ערן עסיס, עו"ד - יו"ר

צבי פרלמוטר, רו"ח - חבר

בן-דן איכות בע"מ, ח.פ. 512687229

באמצעות צבי ויספלד

העוררת:

נ ג ד

רשות המסים

המשיבה:

באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות

רחוב בן גוריון 38 רמת גן

מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

1. העוררת היא חברה העוסקת במסחר בחלפים של טלפונים סלולריים בין ישראל לסין ולהונג-קונג, בדגש על רכיבי תצוגה.
2. העוררת הגישה בקשה למענק השתתפות בהוצאות קבועות בגין תקופות הזכאות מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020 וספטמבר-אוקטובר 2020, בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – **החוק** או **חוק התוכנית לסיוע כלכלי**). בשתי בקשות התקבלה החלטה לפיה הזכאות למענק מופחתת בהתאם להיקף ההוצאות הקבועות של העסק בפועל, ובבקשה נוספת נקבע (ככל הנראה בטעות) כי ירידת המחזורים אינה עולה על הרף הנדרש בהתאם לחוק. על החלטות אלה הגישה העוררת השגה, ובהחלטה זוהי שניתנה בשלושת ההשגות נקבע כי העסק נסגר לפני ה-1 במרץ 2020, ולפיכך הוא אינו זכאי למענק כלל. מכאן הערר שבפנינו.

טענות הצדדים

3. בכתב הערר טענה העוררת כי כתוצאה ממשבר הקורונה, שהחל בסין עוד בסוף שנת 2019, הופסק הסחר לחלוטין ופעילות הסחר שותקה מחודש פברואר 2020. העוררת עמדה על כך שהעסק לא נסגר אלא נפגע עקב הקורונה בלבד, וטענה שמנהל החברה עומד בקשר רציף עם הספקים כדי לחדש את הפעילות בבוא העת. להוכחת טענותיה, צירפה העוררת הודעת דואר אלקטרוני מאחד הלקוחות של החברה (ללא תאריך או פרטי משלוח), הקושרת בין הפסקת ההתקשרות לבין נגיף הקורונה. כמו כן, עמדה העוררת בכתב הערר על הוצאות שיש לראות בהן הוצאות קבועות – הוצאות שכר והוצאות נוספות שלא ראינו לנכון לעמוד עליהן בהרחבה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

4. עם קבלת כתב הערר, התבקשה העוררת למסור הודעה משלימה ולהשיב למספר שאלות הבהרה. בין היתר, התבקשה העוררת להבהיר מהו המועד המדויק שבו החלה מגפת הקורונה להשפיע על עסקיה ומהו המועד המדויק שבו הפסיקה לקיים סחר עם לקוחותיה בסין. כמו כן התבקשה העוררת להבהיר מה היו המגבלות והאילוצים שבגינם הופסק הסחר ומדוע נמנע ממנה לקיים סחר גם במהלך תקופות הזכאות הנדונות. העוררת התבקשה לצרף מסמכים וראיות להוכחת טענותיה.
5. במענה להחלטה זו, שבו התבקשה העוררת ליתן מידע מדויק הנוגע לעסקיה, הסתפקה העוררת במתן הבהרות כלליות בנוגע למגפה – נטען כי נגיף הקורונה החל להתפשט בסין כבר בנובמבר 2019 וכי מגבלות הוטלו כבר בחודש דצמבר 2019, תוך ניסיון להסוות זאת מעיני העולם, וכי העניין נחשף לעיני העולם במחצית הראשונה של חודש פברואר; הוזכר כי הוטלו סגרים שהשפיעו על הסחר ושנמשכו חודשים, וכן נטען כי ישנם אזורים מסחר שעד היום לא נפתחו בגלל הקורונה. בנוגע לעסקיה של העוררת באופן ספציפי, נטען כי לא התאפשר למנהל העוררת לטוס לסין כדי להיפגש עם הסוחרים (לנוכח הסגרים וחובת הבידוד, ולנוכח הגבלות שהטיל הממשל הסיני על כניסה לסין).
6. העוררת לא צירפה להוכחת טענותיה תכתובות מזמן אמת המעידות על נסיבות הפסקת ההתקשרות עם הלקוחות. חלף זאת, טענה העוררת כי קיבלה על כך מידע מלקוחותיה במסגרת שיחות טלפוניות ולא באמצעות תכתובת מיילים. היא ציינה כי דרך ההתקשרות המקובלת בסין בכלל ובענף זה בפרט היא בשיחות טלפון, ובפרט בתקופה זו לנוכח הפחד מהמגפה ומהרשויות. לגבי הודעת המייל שצורפה לערר, העוררת הבהירה, במענה לשאלת הוועדה, כי הלקוח מסר לה אותה בדיעבד, לצורך תמיכה בטענותיה בערר.
7. בכתב התשובה הדגישה המשיבה כי העוררת הפסיקה את פעילותה בתחום הסלולר, וכי הכנסתה בשנת 2020 מתמצה בהכנסה פאסיבית מהשכרת נכס בלבד. בהקשר הזה, ציינה המשיבה כי יש לראות העסק כעסק שנסגר, לגבי תחום פעילות הסלולר שהוא פעילותו המרכזית. עוד הדגישה המשיבה כי יצרניות הציד הסלולרי לא הפסיקו את הייצור, וכי העוררת לא הציגה ראיות לטענותיה שהפסקת הפעילות נגרמה בשל מגפת הקורונה.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינו בכתבי הטענות ובמסמכים שהוגשו, באנו לכלל מסקנה כי ניתן לדון בערר על פי הטענות והראיות שהוגשו בכתב, ומצאנו שאין בכך בכדי לפגוע בעשיית צדק בעניינים של הצדדים. נקדים ונאמר כי **החלטנו לדחות את הערר**. להלן נבהיר את הרקע המשפטי ואת הטעמים שעומדים ביסוד החלטתנו.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

9. נקודת המוצא לדיון היא כי חוק הסיוע הכלכלי נועד לסייע לעסקים שנפגעו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. סיוע זה הוא חלק משורת מהלכים שנועדו לשמר ככל הניתן על שרידותו של המגזר העסקי, תחת המגבלות שנקבעו, ובתוך כך לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בצמיחה ובמשק בכללותו. התנאי למתן המענק הוא כי חלה בעסק ירידת מחזורים, בהשוואה בין תקופת הזכאות לבין החודשים המקבילים בשנת 2019, בשיעור שנקבע לכך. עם זאת, לפי סעיף 8(3) לחוק, המענק יינתן רק אם **"ירידת מחזור העסקאות בתקופת המענק נגרמה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף covid-19"**, כלומר – רק אם קיים קשר סיבתי בין ירידת המחזורים ובין התפשטות נגיף הקורונה.
10. בהוראות החוק לא נקבע כי עוסק המבקש מענק מחויב להוכיח את הקשר הסיבתי באופן פוזיטיבי. יחד עם זאת, במקרים שבהם עולים ממצאים המעמידים בספק את קיומו של קשר סיבתי, נטל ההוכחה מוטל על העוסק, ועליו להבהיר את הקשר בין ירידת המחזורים ובין התפשטות נגיף הקורונה (ראו למשל: ערר 1007-21 **יתד טכנולוגיות נ' רשות המסים**, ניתן ביום 8.3.2021; ערר 1005-21 **טי ג'אט סיסטמס 2006 נ' רשות המסים**, ניתן ביום 9.3.2021; ערר 1389-21 **אהוד לויתן הנדסה בע"מ נ' רשות המסים**, ניתן ביום 12.9.2021). זאת ברוח הפסיקה שניתנה בעניין מסלולי הפיצוי בגין נזקים שנגרמו לעסקים במלחמת לבנון השנייה (ראו למשל רע"א 6540/15 **כתר אחזקות בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים**, פסקה 3 (ניתן ביום 18.4.2016); רע"א 6948/13 **מנהל מס רכוש וקרן פיצויים נ' קטיף מושב שיתופי**, פסקה 14 (ניתן ביום 13.12.2015)).
11. הוראה רלוונטית נוספת לענייננו היא הגדרת "עוסק", בסעיף 7 לחוק, המחריגה מהזכאות עסקים שדיווחו על סגירת פעילותם לפני 1.3.2021 (פיסקה 8) להגדרת "עוסק" בחוק). להוראת החרגה זו מצטרפות החרגות נוספות, לעסקים נוספים שלא דיווחו בפועל על סגירת פעילותם, אך פעילותם בפועל הוקפאה או נסגרה לחלוטין (וראו ערר 1165-21 **י.נ.מ. ראונד טייבלז קונספטס בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 18.7.2021)).
12. בענייננו, נימוקי הערר שהגישה העוררת עצמה עוררו ספקות של ממש בשאלה מדוע הופסקו ההכנסות בעסק, והאם יש קשר סיבתי בין התפרצות מגפת הקורונה לבין ירידת המחזורים. העוררת ציינה בכתב הערר כי פעילות הסחר שותקה לחלוטין מחודש פברואר 2020 ואילך עקב הקורונה, ואולם טענה זו אינה מתיישבת עם דיווחיה של העוררת למע"מ, מהם עולה כי כבר בחודש ינואר 2020 הופסקו ההכנסות ממכירת ציוד סלולרי. גם מהדו"ח הכספי עולה כי פעילות הסחר של העוררת הופסקה לחלוטין בשנת 2020.
13. ככל הנראה גם העוררת הייתה ערה לקושי זה, והדגישה בכתב הערר כי המגפה התפרצה כבר בחודש דצמבר 2019. העוררת התבקשה אפוא להבהיר מהו המועד מדויק שבו החלו המגבלות ומהו המועד המדויק שבו הופסק הסחר עם לקוחותיה, אך לא מסרה תגובה קונקרטית לשאלות אלו.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

14. אי הבהירות בשאלה מתי הופסק הסחר עם הלקוחות אינו עניין של מה בכך. מגפת הקורונה אמנם החלה בסוף שנת 2019, ואולם ההשפעה הכלכלית של המגפה נבעה בעיקר מהמגבלות שהוטלו למניעת התפשטותה – מגבלות שהחלו בשלב מאוחר יותר. בישראל למשל, הוטלו בחודש פברואר 2020 מגבלות מינוריות (כגון חובת בידוד לבאים ממדינות מסוימות), ורק בחודש מרץ הוטלו מגבלות משמעותיות שהייתה להן השפעה משמעותית על הכלכלה (כגון סגרים והגבלת טיסות). ייתכן שתמונת המצב הייתה שונה בסין ובהונג-קונג, ואולם כל עוד לא הובהר בדיוק מהו המועד שבו חלה הפסקת הפעילות של העוררת – לא ניתן לבחון את הדברים לאשורם.

15. למעלה מכך, העוררת התבקשה אף להבהיר מהן המגבלות שמנעו ממנה לקיים סחר עם לקוחותיה. העוררת לא ציינה מהן המגבלות שהביאו בפועל להפסקת הסחר, ורק ציינה שהוטלו מגבלות כבר בחודש דצמבר, תוך ניסיון להסוות זאת מעיני העולם – מבלי שהובהר איזו מגבלה בדיוק מנעה את פעילותה העסקית ומתי היא הוטלה. צוין אמנם כי מנהל העוררת נוהג לטוס לפגישות עם לקוחות מספר פעמים בשנה, וכי אפשרות זו נמנעה ממנו, בשל הגבלות כניסה ובשל חובות בידוד, ואולם איננו רואים בכך הסבר מספק. ברור שהגבלת האפשרות לקיים פגישה פרונטלית אינה שוללת את היכולת לקיים סחר בינלאומי, והא ראייה – אף לטענת העוררת, פגישות אלו התקיימו בתדירות של אחת לכמה חודשים בלבד (4-6 נסיעות בשנה). לכך יש להוסיף את העובדה שבמהלך מגפת הקורונה התקיימו ברחבי העולם פגישות רבות באמצעים דיגיטליים.

16. כאמור, העוררת העלתה את טיעוניה באופן כללי, מבלי שצורפו תכתובות ומסמכים להוכחת טענותיה. גם המסמך היחיד שצורף לכתב הערר, ללא תאריך, התברר בדיעבד ככזה שנערך לבקשת העוררת לצורך תמיכה בערר, כך שניתן לתהות לגבי האותנטיות שלו. קשה להלום את טענת העוררת שהפחד מהשלטונות בסין הביא לכך שלא ניתנה כל הודעה בכתב בנוגע לאקט דרמטי של הפסקת התקשרות עם הלקוחות – טענה מרחיקת לכת ביותר.

17. כאן המקום להעיר כי ככל הידוע לוועדה, מכירת מכשירים סלולריים נמשכה גם בתקופת משבר הקורונה. בפני הוועדה לא הוצגו ראיות לכך שהמצב היה שונה במקומות אחרים בעולם. בתקופה זו אף התעורר צורך רב יותר בתשתית טכנולוגית לקיום פגישות וירטואליות ולמידה מרחוק, כך שספק רב אם ענף הסלולר חווה פגיעה כלשהי בתקופת הקורונה.

18. לא למותר להעיר כי לפחות חלק מלקוחות העוררת פועלים בהונג-קונג ולא בסין. ספק בעינינו אם האקלים הפוליטי שעליו מבוססת טענת העוררת בדבר פחד מהשלטונות, רלוונטי לעסקים הפועלים בהונג-קונג, בהתחשב באוטונומיה הכלכלית הנתונה להונג-קונג כאזור מינהלי מיוחד ברפובליקה הסינית. מכל מקום, גם טענות העוררת לכך שדרך

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ההתקשרות המקובלת בסין בכלל ובענף זה בפרט היא טלפונית בלבד, אם בשל פחד מהשלטונות ואם בשל הסגנון העסקי – לא הוכחה כשלעצמה.

19. כפי שהודגש לעיל, מקום שקיים ספק לגבי קיומו של קשר סיבתי בין ירידת המחזורים לבין התפשטות נגיף הקורונה, הנטל הראייתי מוטל על העוררת. העוררת לא הרימה את הנטל המוטל עליה, ולמעשה, מסתברת יותר האפשרות שהירידה בהכנסותיה נבעה מטעמים עסקיים אחרים, ולא ממגפת הקורונה.

20. בנסיבות אלו, לא ראינו צורך להידרש לטענות העוררת לגבי המשך פעילותה העסקית. אף אם נכונה הטענה שהעוררת שמרה על קשר עם לקוחותיה, מתוך ציפיה לחזור לפעילות – אין בכך כדי לשנות את העובדה שהפעילות הופסקה בתחילת שנת 2020, מטעמים שלא הובהרו עד תום. העוררת אף ציינה, בין טענותיה, כי מחירי הסחורות משתנים במהירות והם תלויים בזמינות הסחורה בעולם; לא מן הנמנע אפוא ששיקול זה הוא שהשפיע על מצבה העסקי של העוררת.

21. בה במידה, לא ראינו צורך להידרש לטענה שהעוררת ממשיכה לשאת בהוצאות נוספות, בדגש על הוצאות שכר. כפי שהדגישה המשיבה, רוב ההוצאות של החברה הן הוצאות שכר לבעלי השליטה והוצאות רכב. מכל מקום, בהיעדר תשתית ראייתית לקשר סיבתי, ממילא אין כל זכאות למענק, ואין נפקא מינא לשאלה האם העוררת נושאת בהוצאות קבועות ואם לאו.

22. אנו דוחים אפוא את הערר, מכל הטעמים המפורטים לעיל. בהתחשב באופי ההליך ובעובדה שלא התקיים דיון בתיק – אין צו להוצאות.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 45 יום.

ניתנה היום, כ"ז כסלו תשפ"ב, 01/12/2021, בהעדר הצדדים.

1657-21, 1656-21, 1655-21

צבי פרלמוטר, רו"ח

נציג ציבור

ערן עסיס, עו"ד

יו"ר הועדה